

Roemenië-artikel SKIN – door Hilde Eleveld

Hartverwarmend was de massale steun voor Oekraïense vluchtelingen in de eerste weken na de Russische inval. Inmiddels zijn we vier maanden verder en is in opvangcentra in buurland Roemenië een tekort aan voedsel en andere eerste levensbehoeften voor de Oekraïense vluchtelingen. Hilde Eleveld, bestuurslid van de hulporganisatie Stichting Kinderen in Nood, tekende op wat ze er aantrof.

In een glanzend kantoorgebouw in Braşov, in het hart van Roemenië, verdringen zich Oekraïense vrouwen en kinderen voor een geïmproviseerde tafel. Vrijwilligers delen er voedselpakketten uit. De grote centrale hal van het Cattia-business- en technologiecentrum is met zijn gladde, gepolijste betonvloer een ideale speelplaats voor de nog jonge Oekraïense kinderen die er met driewielers en kinderfietsjes rondjes rijden. De vrolijkheid die daarvan afstraalt kan niet verbloemen dat oorlogsleed en heimwee hier de boventoon voeren onder de aanwezige vluchtelingen.

Svetlana, een Oekraïense moeder met twee dochters van 4 en 5, hunkert ernaar om haar man in Kyiv weer te zien, al was het maar voor even. ‘De meisjes vragen voortdurend naar hun vader’, vertelt ze huilend. Ze wil vanuit Braşov, een stad van circa 260 duizend inwoners in de regio Transsylvanië, met de bus naar de Roemeense hoofdstad Boekarest reizen, en van daaruit per trein of bus door naar Kyiv. De tweestrijd waarin zij verkeert – en veel Oekraïense vluchtelingen met haar – is begrijpelijk, maar moeilijk om aan te zien. ‘Je bent hier samen met je dochters veilig, daar niet. Alsjeblieft’, beklemtoont de Roemeense pastoor en hulpverlener Zoltan Szilagyi in een gesprek met haar.

De voedselpakketten die hier aan de vluchtelingen worden uitgereikt zijn door Szilagyi ingekocht met geld van de hulporganisatie Stichting Kinderen in Nood uit Bussum. In het stadje Rupea, circa 250 kilometer noordwestelijk van Braşov, runt de ambitieuze 32-jarige Roemeense pastoor samen met zijn vrouw een reformatorisch centrum. Sinds tweeënhalf jaar is hij in Roemenië de belangrijkste contactpersoon van de Stichting Kinderen in Nood (SKIN).

Een kleine SKIN-delegatie uit Nederland is vijf dagen op werkbezoek in Roemenië om er een aantal projecten die de stichting ondersteunt te bezoeken. Het viertal wordt rondgeleid door Roemeense en Oekraïense vrijwilligers. De Nederlanders raken ontroerd bij het zien van de spelende vluchtelingenkinderen; ze herkennen het speelgoed uit de opslaglocatie van SKIN in Bussum. ‘Het voelt niet goed om met lege handen een vluchtelingencentrum te bezoeken, zegt delegatieleider Eric de Jong. ‘Vandaar dat we voor onze komst gevraagd hebben waaraan de meeste behoefte is.’

Taalklassen

‘Wij ontvangen hier in dit gebouw dagelijks ongeveer 100 Oekraïners voor ontbijt en lunch’, vertelt Astrid Hamberger, coördinator Integratie en Migratie in Braşov. ‘Of ze brengen hun kinderen hier voor kinderopvang, naschoolse opvang, taalklassen, of sociaal verkeer.’

In de regio Braşov verblijven momenteel 4.100 geregistreerde Oekraïense vluchtelingen. Het aantal nieuwe vluchtelingen daalt, maar de behoefte aan voedsel neemt juist toe. Hamberger: ‘Er verblijven hier momenteel 20 vluchtelingen dag en nacht in het gebouw, terwijl 600 Oekraïners bij ons verzoeken hebben ingediend voor voedsel en hygiënische producten. Er is een schreeuwend tekort aan luiers en babyvoeding. Het is pijnlijk, maar onze fondsen drogen op en de schappen zijn leeg.’

Veel van de hier aanwezige Oekraïense vluchtelingen slapen dus elders, voornamelijk bij Roemeense gezinnen in de buurt. Sinds de Russische invasie van Oekraïne op 24 februari van dit jaar hebben duizenden Roemenen hun huis opengesteld voor Oekraïense vluchtelingen. Precieze aantallen zijn moeilijk te geven: veel Oekraïners zijn doorgereisd naar een ander land, hebben een eigen appartement gevonden in Roemenië, of zijn teruggekeerd naar Oekraïne.

Volgens gegevens van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR verbleven er medio juni ruim 90 duizend Oekraïense vluchtelingen in Roemenië. Sinds de Russische invasie zijn er 659 duizend burgers de Oekraïense grens overgestoken naar Roemenië. Sinds enkele maanden is een omgekeerde beweging zichtbaar: ruim 342 duizend Oekraïense burgers gingen via de Roemeense grens al dan niet tijdelijk terug naar Oekraïne. Hamberger zegt te weten dat inmiddels meer dan een miljoen Oekraïense vluchtelingen de grens met Roemenië zijn overgestoken. 'Dat blijkt uit cijfers van onze grenswachten.'

Luchtverversers

Terwijl het reguliere personeel van het Cattia-zakencentrum is verbannen naar de hogere etages, is de begane grond van het gebouw vrijgemaakt voor de vluchtelingenopvang. Voor kleuteronderwijs en de opvang van kinderen van Oekraïense vluchtelingen zijn aparte ruimten ingericht, die worden gerund door Oekraïense vrijwilligers. In een van de kantooruimten staan bedden naast elkaar, in het beste geval zijn deze afgeschermd met kamerschermen en lakens. Een sponsor van de Stichting Kinderen in Nood heeft luchtverversers gedoneerd. De apparaten moeten voorkomen dat virussen en bacteriën vrij spel krijgen in deze geïmproviseerde slaapruiden.

Speciaal vanwege de Oekraïne-crisis schafte SKIN met financiële steun van haar sponsors twee bestelbussen aan, die in Roemenië en Hongarije de vanuit Nederland per vrachtwagens aangeleverde hulpgoederen snel kunnen overbrengen naar vijf vluchtelingencentra en naar de grens met Oekraïne, waar sinds 24 februari dagelijks oorlogsvluchtelingen arriveerden.

SKIN Transsylvanië

In het Roemeense Rupea heeft Zoltan Szilagyí inmiddels zijn eigen Stichting Kinderen in Nood Transsylvanië opgericht. Als gevolg van de oorlog in Oekraïne vroeg zijn inzet voor SKIN zoveel van hem, dat dit niet langer viel te verenigen met zijn werk als pastoor. SKIN Transsylvanië telt inmiddels achttien Roemeense vrijwillige bestuursleden. Voor Szilagyí vergemakkelijken al die helpende handen het logistieke proces van de overslag en distributie van Nederlandse hulpgoederen in Roemenië, een land dat zeker zes keer zo groot is als Nederland.

Ook in zijn eigen reformatorisch instituut ving Szilagyí direct na de Russische inval Oekraïense oorlogsvluchtelingen op. En in het laatste weekend van februari reed hij zelf vanuit Rupea naar de grens met Moldavië om daar twee vrouwen en een jong kind op te halen die vanuit Odessa waren gevlucht. Hun succesvolle evacuatie kwam op gang nadat een van origine Oekraïense inwonster van Naarden bij SKIN in Bussum had aangeklopt om hulp voor haar familie in het oorlogsgebied.

De door de pastoor opgehaalde Oekraïeners verbleven ongeveer drie maanden in Rupea. Uiteindelijk kozen zij ervoor om onderdak en werk in de Roemeense hoofdstad Boekarest te zoeken, of ze keerden terug naar Oekraïne. 'Ons reformatorisch instituut is niet geschikt voor de langdurige opvang van vluchtelingen', licht Szilagyí toe. 'En Rupea is maar een kleine stad met 5.000 inwoners; de mogelijkheden om onderwijs of werk te organiseren voor Oekraïense vluchtelingen zijn er beperkt.'

Bovendien vraagt de begeleiding van getraumatiseerde oorlogsvluchtelingen speciale expertise van hulpverleners. Szilagyí: 'Een Oekraïense vrouw van in de zeventig vertrok begin juni vanuit Rupea naar Duitsland, waar ze bij bekenden is ondergebracht. Haar zoon was na een langdurige onderduikperiode in een kelder in de Oekraïense stad Cherson naar de hoofdstad Kyiv gevlucht om daar zijn vriendin te ontmoeten. In Kyiv is hij omgekomen. Wij konden in Rupea het verdriet en het isolement van deze vrouw, die alleen Russisch sprak, niet verlichten.'

Râmnicu Vâlcea

Na het bezoek aan Braşov reist de Nederlandse SKIN-delegatie door naar de Roemeense stad Râmnicu Vâlcea. Hier heeft een lokale horecaondernemer zijn hotels beschikbaar gesteld voor de opvang van 400 Oekraïense vluchtelingen. Ze mogen er blijven zolang als nodig is. De ondernemer ontvangt van de Roemeense overheid een vergoeding van ongeveer 14 euro per vluchteling per dag. De Oekraïners ontvangen hiervan per dag 4 euro aan leefgeld. Dit bedrag is net voldoende voor het allernoodzakelijkste aan voeding, maar het biedt geen ruimte voor iets extra's voor de kinderen, of voor schoonmaakmiddelen of hygiënische producten. Niettemin wordt de Nederlandse delegatie en haar Roemeense begeleiders na een vijf uur lange autorit vanuit Braşov door de vluchtelingen in Râmnicu Vâlcea ontvangen en verrast met een uitgebreide maaltijd: borsjtsj (een Oekraïense soep van rode bieten), pannenkoekjes, bietensalade en Oekraïense dumplings (deeg met een vulling van ui).

De alleenstaande moeder Alla Riazhskykh vertelt hoe zij in haar woonplaats Mykolaiv in het zuiden van Oekraïne besloot te vluchten toen ze de eerste bommen hoorde vallen. Samen met haar twee dochters en haar hondje stapte ze in de auto. Via Moldavië reden ze naar Roemenië. Berichten op Facebook en via Whatsapp leidden hen naar dit vluchtelingenhôtel in Râmnicu Vâlcea.

Riazhskykh zegt ontzettend dankbaar te zijn dat ze hier in het hotel met haar twee kinderen en de hond mag verblijven en er veilig is. Vol lof spreekt ze over de inzet van de Roemenen bij de hulp aan Oekraïense vluchtelingen. 'Wat niet wegneemt dat het onze grootste wens is om zo snel mogelijk terug te keren naar huis', zegt ze met nadruk. Online volgt Riazhskykh nu taallessen Engels. Het heeft haar vaardigheid om zich in die taal verstaanbaar te maken sterk verbeterd. Haar oudste dochter (23) doet online de studie Human Resource Management. Ook Riazhskykh's jongste dochter (15) krijgt online onderwijs aangeboden.

In haar stad Mykolaiv heeft Riazhskykh de functie van gekozen vertegenwoordiger voor de gemeentelijke overheid. Ook nu zij door het oorlogsgeweld is verdreven uit haar stad en land blijft ze actief: via internet zamelt ze goederen in voor het Oekraïense leger en hulpverlenende instanties, zoals brandweer en ambulancediensten. Daags na het bezoek van de SKIN-delegatie verstuurt ze per Whatsapp een noodkreet aan de Nederlanders. 'De brandweer van Mykolaiv heeft dringend brandstof nodig voor zijn voertuigen. Anders kunnen ze geen mensen redden', appt ze. 'Het is een enorm verzoek, maar als het mogelijk is om te helpen... alsjeblieft, help.'

KADER

Sinds de Russische invasie van Oekraïne, op 24 februari van dit jaar, verzorgde de Stichting Kinderen in Nood (SKIN), dat volledig draait op vrijwilligers, vanuit Nederland liefst 35 transporten met hulpgoederen naar Roemenië en Hongarije. Vrachtwagens volgeladen met voedsel, kleding, meubels, beddengoed, speelgoed, hygiënische producten en zaden reden vanuit Bussum, Ankeveen en Zwartsluis oostwaarts. De donaties kwamen van samenwerkende stichtingen, kerken, sponsors, scholen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven, verenigingen, particulieren en bedrijven uit heel Nederland.

SKIN werd na de val van de Roemeense dictator Nicolae Ceauşescu in 1989 op 3 september 1990 in Bussum opgericht om hulp te bieden aan de vele zwerv- en weeskinderen die in Roemenië onder vreselijke omstandigheden in weeshuizen verbleven, of erger: op straat leefden of in het riool. 'We richten onze aandacht vooral op Oost-Europa, daar waar de urgentie het hoogst is', zegt SKIN-

voorzitter Eric de Jong. 'Daarbij werken we samen met onze partners in Roemenië en Hongarije. Maar ik denk dat de komende jaren onze aandacht vooral op Oekraïne gericht zal zijn.'

De Jong, die al dertig jaar op vrijwillige basis actief is voor SKIN, is verantwoordelijk voor de buitenlandcontacten van de stichting. 'De gezondheidszorg en de kindertehuizen op het Roemeense platteland kunnen onze hulp en steun nog steeds goed gebruiken. Daarnaast hebben we ons samen met onze Roemeense partners de afgelopen maanden vooral gericht op het geven van steun aan Oekraïense vluchtelingen.'